

SLOVENSKI NAROD.

Izkušaj vsak dan svojo, izvzemši nedelje in praznike.

Inservati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male ogles 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročni vredno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Beplate sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Po shodu narodnih železničarjev.

Po sinočnem shodu narodnih železničarjev nam je marsikaj jasno, kar doslej ni moglo biti razumljivo. Zadnji čas smo debelo gledali in ni nam šlo v glavo, kako bi mogle tekom najkrajšega časa slovenske politične stranke, ne glede ali sedijo njihovi zastopniki v vladi ali ne, tako podivjati kot so naenkrat kazale politične razmere. Tudi za socialno-demokratsko stranko nismo mogli verjeti, da bi popolnoma izgubila izpred oči bodočnost slovenskega naroda ter bila pripravljena usodo našega že itak v trpljenju izmučenega ljudstva prepustiti brezobzirni in nenasitenemu tuju. Razumeti tega nismo mogli, ker vemo, da je tako med starejšimi kakor med mlajšimi socialističnimi voditelji vendar nekaj prav pristočno narodnih ljudi, ki so vsaj med svetovno vojno dokazali, da se odločno postavljajo na stran našega rodu.

Po večeršnjem shodu in po tem, kar smo mogli zadnje dni tudi še sicer opaziti, prihajamo do prepričanja, da je železničarsko gibanje dejansko zraslo socialističnim voditeljem čez glavo. Še danes se ne ve, ali gospodari čez socialistične železničarje socialistična stranka, ali kdo drugi. Bojimo se, da poslednji Jugoslovanski železničarji so včeraj javno zagovarjali svoje slovenske stanovske tovariše — socialiste ter povdarjali, da so tisti, ki sejejo med železničarje nezadovoljnost, tisti, ki hujskajo na štrajk, večinoma tuji, nemški ali lahonski elementi, katerim je vse kaj drugega na mislih kot izboljšanje gnotnega stanja slovenskih železničarjev. Značilno za te agitatorje je dejstvo, da ničesar ne delajo ter imajo polno denarja, s katerim neprestano popivajo po gostilnah.

Ni nobenega dvoma več, da imamo opraviti s čisto sistematično zasnovano

protidržavno propagando, katere sledovi tečejo v sovražne nam države. Štajerski nemčurji so voditelji te propagande, madžarski in madžaronski železničarji pa njihovi podporniki. Dvomimo, da bi moglo vodstvo socialistične stranke še dolgo gledati, kako zlorablja rdeči prapor ti najobskurnejši, zlasti ker ne vemo, če bi hotela socialna stranka npr. prevzeti moralno odgovornost za madžarske železničarske roparje na Hrvaškem.

Pričakujemo, da so vse rodoljubne in poštenomislečne stranke zainteresirane na tem, da se naša domovina čim hitreje zavaruje pred sovražno in veleizdajalsko propagando.

Brez odloga je treba z vso energijo poseči po sredstvih, ki morejo tako preprečiti, da se propaganda neodgovornost subverzivnih elementov še naprej ne razpase ter zatre to gibanje tako radikalno, da nikdar več nastati ne bo moglo. Največja in najbolj usodopolna bi bila v danem trenutku politika popustljivosti in dobrotnosti. Delavstvo mora dobiti, kar mu gre, brezvestni hujskači pa tudi! Naša država je svobodna. Naši državljani uživajo danes več svobode kot državljani katerikoli države. Ako hočemo obdržati svobodo, moramo pa s tem večjo strogo in brezobzirnostjo nastopiti proti onim škodljivcem, ki hočejo zlorabiti našo svobodo državo v tuje, sovražne nam namene. Svoboda v naši državi nikakor še ne pomeni, da bi lahko pri nas nekdo kršil zakon in svobodno roval proti državi.

Včerajšnji shod narodnih železničarjev je z bengalično lučjo posvetil v gnezdo, iz katerega je izvirala anarhija in nezadovoljstvo zadnjih dni našega, sicer dobrega in potrpežljivega naroda. Dolžnost narodne vlade v Ljubljani je, da brez odloga zastavi ulesom nož ter jih brezhibno iztrebi. To ni le zahteva onih železničarjev, ki so se ob nastanku Jugoslavije odlikovali kot stebri reda, to je najodločnejše zahteva nas vseh.

danega mosta, in pripominja, da so gorški begunci v Mozirju izdali oklic za oborožen odpor proti Italiji in pravi dalje: »In vendar je gotovo kdo, ki si v srcu mogoče želi italijansko okupacijo. To so ljubljanski Nemci (kakih 200 do 800, ki so imeli tu trgovine, industrijo in upravne službe) — bo to morda kaka zmerna bela vrana, ali pa kak priprost človek, ki živi v iluziji, da se v Italiji boljše živi.«

»Poznal sem na Dunaju visokega nemškega uradnika, ki mi je rekel: »Na Kranjskem, tega ste lahko gotovi, bi kmetje po večini dali prednost italijanski vladi pred jugoslovansko. Če bi bila Kranjska zasledena n. pr. po ameriških četah in če bi bili vsi agitatorji odstranjeni, bi noben ne glasoval za zvezo s Srbijo. Tudi med duhovništvom, ki čuti zelo pritisk velerbskega škofa Jegliča, je mnogo nezadovoljnih in protivnikov (?) jugoslovanske ideje, predvsem iz verskih razlogov!«

»Isti vzroki, nadaljuje Zingarelli, »tvorijo na Hrvaškem najostrejšo orožje za one, ki se bore proti priznanju kraljevstva SHS. Hrvaški kmetje se zelo žilavo bore z vsemi sredstvi — še celo Slovence dražijo s tem, da jim odrekajo živila — toda beogradska vlada je razpustila vsa njihova društva in zadržala njihove liste. Kakor je znano, je prve dni februarja poslal Radić pariški konferenci spomelnico z nad 50.000 podpisov, v kateri protestira proti nahajanju srbskih čet na Hrvaškem in zahteva proglašenje federativne republike. Hrvaško in slovensko ljudstvo je rimskokatoliško, med tem, ko so Srbi pravoslavni. To se ni zdelo ovira škofu Jegliču, ki je prišel pred 25 leti iz Sarajeva v Ljubljano in je neumorno vzdrževal z mečem v roki načrt spojitve treh narodov. Za rešitev tega prevač odkritega kontrasta iščejo sedaj kompromis.« — Hrvaške stranke, ki bi rade imele avtonomno republiko, so Frankovci in Radićevci; tem se je pridružil še dr. Susteršič in del Starčevićancev, ki predstavljajo veliko kmečko maso v nasprotju z inteligenco, ki je poklicala Srbe v deželo.

Beogradska vlada se je zasovražila pri hrvaških kmetih tudi radi agrarne reforme in z razdelitvijo veleposestev, »toda tudi v Sloveniji, v tem »foculare massimo del panserbismo«, ne prejema vlada brezpogojnih aplavzov.« Ljubljanski »Naprej« ostro napada osrednjo vlado radi njene pristranosti, radi valute krone, ki je še manjša nego v Italiji in radi njene politike in grozi, da se bodo sklicali deželni zbori »in potem, adijo enotna vlada!«

Zingarelli končuje to v resnico in laž zavito poročilo s temle besedami: »Ne da bi se ladia nove države še spustila v vodo. Že škripajo in ječi. Potrebno bo, da se kolarij takoj lotijo pregleda in poprave, če nočejo, da bi se ta spustitev slabo obnesla.«

P. P.

Javen shod Zveze jugoslovanskih železničarjev.

Ljubljana 17. aprila. Zveza jugoslovanskih železničarjev je sklicala za danes ob pol 8 v veliki dvorani hotela »Union« javen železničarski shod, na katerem je poročal nadrevident Ivan Kežar, zastopnik v Narodnem predstavništvu, o položaju. Predsednik zborovanja je bil predsednik ZJZ g. Deržič. Ta je pozdravil v obilnem številu zastopane železničarje in povabljenega navzočega podpredsednika DK, poslanca A. Ribnikarja, nakar je podal besedo poročevalcu g. Iv. Kežarju.

Nadrevident g. Kežar je v svojem govoru uvodoma opisaval težkoče, ki so se stavile železničarskemu gibanju vsled silno slabih razmer v Beogradu, kjer posluje tako važno ministrstvo, kakor je železniško, v popolnoma neprimernih lokalnih (4 sobah, od katerih je ena prazna) in vsled pomanjkanja zadostnega števila uradništva v ministrstvu, kjer poslujejo sedaj recit in piši 3(1) uradniki. Druga ovira je bila, da je železniški minister ing. Vulović vedno bolehen in da se v ministrstvu menda še vedno smatra za dober oni sistem, ki je vladal v bivši kraljevini Srbiji, kjer niso bili uradniki ministrstva stalno nameščeni, ampak so

se menjavali vedno, kadar se je izvršila kaka sprememba v ministrstvih. To so bile zunanje zapreke, notranje pa so obstojale v tem, da se je bavilo Narodno predstavništvo skoraj ves čas z adresno debato in prestolnim govorom in so bile tudi velike težave, predno se je parlamentarni položaj posameznih strank in plemen izživil in uredil. Zavlačevanje ni povzročilo morda nerazumevanje zahtev, ampak nerazumevanje razmer, ki vladajo zlasti pri nas. Veliko krivdo pri tem zadene tudi koruptne razmere, ki vladajo v Banovini in na Hrvaškem sploh. Tudi v Srbiji je bila železničarska služba pred vojno le nekaj postranski zaslužek, ker so se železničarji v prvi vrsti bavili s poljedelstvom. Da potem gospodje pri beogradski vladi niso poznali položaja in razmer pri nas, se ni čuditi. Opravičevali so se tudi, da nimajo sredstev. Res je, da so naše železnice z 20 milijoni kron mesečno pasivne in da bi znašale ugodne železničarske zahteve kakih nadaljnjih 30 milijonov kron mesečno. Tudi slučaj južne železnice, ki je začela v težke donarne stiske, ni ugodno vplival na rešitev našega vprašanja, vendar pa se je s treznim delom prišlo mnogo dalje, kot so prišli socialni demokrati s svojimi ultimati, grožnjami in pretinjami. (Odobrovanje.)

Demokratski klub je stal vedno za zahtevami železničarjev in kmalu bi bilo vsled tega došlo do najtežje vladne krize. Beogradska vlada je končno vendarle privohala v nekako regulacijo plač, oziroma 100% draginjsko doklado. Minister Vulović je svetoval, da naj se v tem oziru izove sklep Narodnega predstavništva. Medtem pa se je pričela gonja socialnih demokratov. Leti so se pogajali z ministri, v Narodnem predstavništvu do skrajnosti ponižni in pohlevni, doma pa so hujskali na vse pretege. Zahteve socialnih demokratov so tako pretirane, da se je že vnaprej videlo, da je ugoditev nemogoča. Prišli so groziti z neredom in to kot popolnoma neodgovorni faktorji. Zlasti po progri, na Štajerskem, v Celju in Mariboru so trosili vesti, da se bo s 1. majem vrgla sedanja vlada in da se bo razvil rdeči prapor. Kam bi to dovedlo, dovolj jasno kaže položaj v Nemški Avstriji, kjer vlada še sedaj silen nered. Pa tudi na Hrvaškem so razmere na železničarsko silno žalostne, zlasti v Banovini. Tu je madžaronska letargija ustavila skoraj ves promet in vse osobje železnice se bavi samo s prekupovanjem in draženjem. — Demokratski klub je zastavil vse moči, da dobi naše železničarstvo ceneje blago in živež in tudi v tem slučaju bo vlada šla železničarjem, kakor hitro bo to moglo, na roke. Klub ne zanika težav, v katerih se nahajajo sedaj srednji in zlasti železničarski stanovi in storil bo vse, da se te neznosne sedanje razmere ublaže. Kake pa bi bile posledice eventualne stavke, si pač vsakdo lahko misli, če ve, kako naši sosedje že komaj čakajo, da bi se pojavil pri nas nered, da bi potem ugrabili kos naše komaj zasnovane Jugoslavije, kateri še niso določene meje. Zato Zveza jugoslovanskih železničarjev ne sme nikdar pripustiti, da bi se delal nered, ki bi se potem kaznoval na našem lastnem telesu. (Odobrovanje.) Pri tem železničarskem meznem gibanju gre seveda za velike svote in če se pomisli, da se je moralo naše železničarstvo za vsako malenkost v bivši Avstriji boriti leta, da desetletja, potem bo pač vsakdo videl, da ne gre zahtevati takih velikih svotov tekom 24 ur, kakor to delajo socialni demokrati. Tudi če bi socialni demokrati s svojim hujskanjem izžvali stavko, jih Zveza jugoslovanskih železničarjev na noben način ne bo podpirala. (Burno pritrdjevanje in odobrovanje.) Ker stoji cel narod za zahtevami železničarjev, bo tudi v bodoče mogoče v Jugoslaviji doseči mirnim potem sigurno več, kakor s hujskanjem in z grožnjami. (Dolgotrajno odobrovanje.)

V imenu predsedstva ZJZ se zahvali poročevalcu predsednik g. Deržič, razvijajoč nato program nasprot-

nikov in njihovih priprav za stavko. Od enkratnega nabavnega prispevka tudi Zveza ne odneha, a da bi šli za korak predaleč, kakor so to storili socialni demokrati in to celo priznali, tega ZJZ ne bo storila, ker ve, da se da mirnim potom doseči isto, če ne še več. Znano pa je tudi, da se skriva v socialno-demokratskih vrstah mnogo odpadnikov in neodgovornih elementov. Kar so dosegli s stavko železničarji v Nemški Avstriji, kjer je vendar vlada tudi socialistična, je vendar malenkost v primeri s 100% draginjsko doklado in s tem, kar se bo dalo še mirnim potom doseči od vlade. Vpoštevati pa moramo pri tem še dejstvo, da so tam socialni demokrati v prvi vrsti Nemci, potem šele internacionalci, med tem, ko so pri nas v prvi vrsti internacionalci in šele potem, dolgo za tem morda Slovenci, če se svojih narodnih dolžnosti še sploh zavedajo. (Burno, dolgotrajno pritrdjevanje!)

Pa tudi to, kar se godi po Hrvaškem, je škandal prve vrste. Korupcija je dospela tamkaj tako daleč, da se s premogom, namenjenim za železnice, trguje na borzi in pri tem vpije, da železnica nima premoaga. (Ogorčenje.) Da na take in slične načine promet ne funkcionira, kakor bi mogel, je samo ob sebi umljivo.

Socialni demokrati so tudi kaj čudni ljudje. Radi se bahajo z izposojenim pavovim perjem. Razkričali so na zadnjem svojem shodu, da je minister Vulović odstopil, drugi govornik je zopet trdil, da je šel na dopust, vse to pa je bil njihov uspeh. Zvezi je bilo že pred 14 dnevi znano, da gre minister Vulović za Veliko noč na dopust v Pariz, a to smatrati za uspeh, bi bilo bedasto, ker tu se gre za pravično stvar, ki bo zmagala, pa naj bo potem ena ali druga oseba na krmilu. — Dalje si štejejo socialni demokrati za uspeh, da so dosegli zvišanje tarifov na državnih in na južni železnici. Ker je položaj tak, da mora država za izdatke iskati kritja, je pač samoobsebi umevno, da je zvišala tarife, ki so bili pri današnji splošni draginji itak nizki. Pa tudi zvišanje draginjskih doklad si štejejo v svojo dobro, čeprav je sodrug Kopač na zadnjem shodu sam izjavil, da tega niti zahtevali niso. In tako gre vrsta njihovih »uspehov« naprej, kolikor in kaj se je doseglo je postranski stvar, a uspeh je njihov, oni so si ga priborili za železničarje. Razni neodgovorni elementi še danes hujskajo na progri in žal jim je menda, da se stavka, ki bi zamogla biti za nas vse usodna, ni pričela. Vsa tržno misleč železničar pa ve, da bi bila stavka za nas poguba in zato se ne bo dal zavesti morda h kakemu nepremišljenemu koraku. (Burno odobrovanje.)

Tovariš Rupnik opisuje nato v dobro osvetljenih slučajih korupcijo na Hrvaškem in pa gonjo socialnih demokratov na progri, kjer skušajo na vse načine, tudi z grožnjami pripraviti železničarstvo do stavke. Njegova izjavjanja so zelo burno odobrovanje.

Za tem govornikom sta govorila še tovariša Valenčič in Mlakar, osvetljujejo gonje socialnih demokratov od raznih strani, nakar je povzel besedo kot gost povabljeni poslanec in podpredsednik Demokratskega kluba g. Adolf Ribnikar, ki je v svojem govoru naglašal vrline slovenskih železničarjev, ki so se pokazali v najbolj kritičnem času kot zanesljiva opora države in kot državotvorni element. Govornik temperamentno zavrne očitek socialnih demokratov, češ, da smo vladni hlapci. Mi nismo hlapci nikogar. Pač pa nočemo biti hlapci nemških agitatorjev. — Vlada? Razlika med prejšnjim in sedanjim pojmom je silno velika. Preje nas je tlačila k tlom nemška ošabnost in nadutost in kdor je bil takrat vladni hlapec kakor so bili socialni demokrati s svojim obnašanjem, je s tem izdal svoj narod. Sedaj pa, ko smo si sami ustvarili svojo lastno, svobodno državo, sedaj naj bi ne delali sami zase? (Burno odobrovanje.) Govornik sagotavlja nato, da bo Demo-

Slava našim mučencima!

30. travnja 1919.

Zatornik slobode našega troimenog naroda pogubio je 30. travnja 1671. pobornike naše narodne slobode svojim krvničkim mačem na stratištu v Wiener Neustadtu. Pale su glave bana Petra Zrinjskoga i šure mu Franjo Krste Frankopana.

Skršeni je bio njihov život, ali nije njihova velika ideja slobode i oslobođenja. Ova velika njihova ideja živila je u srcu naroda i narod se dovinu žudene slobode. I sad u prvim časovima slobode i narodnoga ujedinjenja moramo se sjetiti žrtava naše slobode.

Zrinjski i Frankopan popivaju u tudini, a sad evo kuca već sat, da se vrata u domovinu, u domovinu slobodnu kako su ju želili i za koju su poginuli. Tu su preteče i prvaci svojih slijedbenika boraca za narodnu slobodu.

Hrvat! Slovenci! Srbi! Svi osjećamo, da su to naši velikani, naši narodni mučenicima. — Svi smo se danas okupili u kolo, da slavimo svoje velikane. Svi radimo, da ih častno odprelimo u domovinu, da im pripravimo sladku koljevku počinka u njihovoj rodjenoj grudi.

Nakup dakle zborom i tvorom! Da ne bude ni jedno od nas koji nebi zasno narodno djelo, za izražaj rodoljubnoga osjećaja svoje duše, doprineo svoj obol, i radosnim srcem pozdravio povratak njihovog praha u domovinu. Kostiju za to samo njihove, nu kosti, koje zaočjeva velik njihov duh, duh koji našim dušama šapče: Hrvati, Slovenci i Srbi, mi smo za slobodu Vašu izgynuli, i sami ste za nju izgynali i dovinuli se slobode.

Budite jaki i slozni. Neprijatelje ste slomili, svoji ste u sretnoj, slobodnoj domovini našoj.

Ustrajte u ljubavi prema domovini, dragoj našoj majki! Mi to osjećamo i zato slavimo dostojno 30. travnja 1919. — prvi u slobodnoj Jugoslaviji.

Diljem domovine neka bude taj dan danom slave: narodni blagdan. Okupimo se svi u Zagrebu gdje ćemo naše svete kosti Zrinjskoga i Frankopana polagati u domovinski grob.

Sabiremo doprinose, da im grob uredimo dostojnim njihovome radu i slavnog smrti za slobodu. Kostiju njihove mo-

ramo dočekati i pokopati kraljevski — jer su obojica doista kraljevi pobornika naše slobode:

Slavite mora da je veličanstveno i dostojno. Zato na okup svi, da dokažemo i time svetu, da smo vrijedni slobode i našega imena!

Slava Zrinjskomu i Frankopanu, kojih kosti su simbolom borbe protiv silničtvu i himbenosti Habsburških tirana!

»Odbor za svečanu proslavu i prenos kostiju Zrinjskog i Frankopana.«
U ime svih zagrebačkih društava:

Predsjednik:

Dr. Stjepan Srkulj.

Dr. Velimir Deželić, načelnik grada Zagreba. — Emilij Laszovski. — Ivka barunica Ozeović. — Zlata Kovačević-Lopašić.

Za Jugoslavensku akademsku omladinu Hrvatskog sveučilišta:

Dušan Bačić, cand. jur. — Ivo Frenić, cand. pharm. — Franjo Mesesnel, stud. phil.

P. S. sve upute na vanjske upite daje predsjednik odbora.

Laški glas o naših notranjih razmerah.

Rimska »L' Epoca« prinaša iz Ljubljane dolg članek Itala Zingarellija pod naslovom »La Jugoslavia veduta da vicino«. Posneti hočemo najzanimivejša mesta.

»Dve glavni dejstvi — pričinja Zingarelli — ki označujeta položaj v Jugoslaviji, sta: protitalijansko gibanje in napori gotovih hrvaških krogov ki nočejo vstopiti v kraljevstvo, zasnovano od Velešrbov. Protitalijansko gibanje ima najglobokejšo korenine (tradici profondissime). Če bi nam v tem pogledu ne zadostovali zunanji znaki, bi imeli vse polno konkretnih dokazov v člankih po časopisju in v lepkih po ulicah. Ti pozivljajo narod, naj se premaguje in izogne s tem težkim nesrečam v lastni domovini. »Ohraniti moramo mirno kri — opominja manifest — in dokazimo s tem, da smo kulturen narod.«

Nato omenja dopisnik poročilo Ljubljanskega dopisnega urada o dogodkih v Zalogu, Ljubljani in Mariboru, registrira naše vesti, ki so, kakor pravi, »strašile« po mestu, da bodo Lahi zasedli Ljubljano in celo Kranjsko do Zi-

kratski klub z vsemi svojimi močmi podpiral stremjenja in upravičene zahteve naših železničarjev. (Odobrovanje)

Nadrevident poslanec Kejžar odgovarja nato na razna vprašanja in zavrača podle trditve socialnih demokratov v »Naprejek«, da se je on, ko se je v »Narodnem Predstavništvu« razpravljalo o železniškem vprašanju, nalašč odpravil iz seje dvorane.

Predsednik g. Deržić se je nato zahvalil govornikom in naznanil zborovalcem, da se bodo dne 23. in 24. t. m. vršila pri vladi pogajanja med železničarji in ministrom dr. Lukiničem, ki nadomestuje ministra Vuloviča in da je ljubljanska vlada k temu pogajanjem ZJZ povabila. Poziva nato še enkrat zborovalce, naj ohranijo mirno kri in naj se ne dajo po agentih — provokaterjih zavesti h kakim morebitnim nepremišljenim korakom. Sprejeta je bila nato soglasno naslednja resolucija, ki se predloži na merodajno mesto:

Zveza Jugoslovanskih železničarjev izjavlja:

1. Da je pod sedanjimi pogoji neizprosmo proti vsakemu nasilju in stavki v dosego svojih zahtev;

2. Naglašja, da se od svoje zahteve po enkratnem nabavnem prispevku nikakor ne more umakniti, ker je ta zahteva upravičena in tudi od tukajšnje vlade priznana;

3. poziva vlado in narodne zastopnike, da nemudoma ugodne zahteve po enkratnem nabavnem prispevku;

oprava južne železnice mora z istim dnem, ko se vpeljejo povški za državne železničarje jih vpeljati tudi za vse južne železničarje. Kritje je dano z že dovoljenim 200% povišanjem tarifov;

5. 100% povišanje draginskih doklad je Zveza Jugoslovanskih železničarjev z mirnim in resnim delom izposlovala in si tega od nikogar ne da vzeti. Protestingiramo proti političnim mahinacijam in grožnjam s stavko v imenu slovenskega železničarstva, ker smo prepričani, da tvori ozadje tem grožnjam vse drugo, samo ne zboljšanje gnotnega položaja slovenskega železničarstva.

Odrekanje sedanjim voditeljem nameravane stavke vsako pravico nastopati v imenu slovenskih železničarjev;

6. Protestiramo proti neznosnim razmeram, ki vladajo v Banovini, proti korupciji na železnicih in na vodilnih mestih hrvatskih železnic, ker te razmere ogrožajo našo prehrano in v led tega širijo nezadovoljnost v celi Jugoslaviji. Pozivamo vse poštene hrvatske železničarje - tovariše, da se otresejo židovsko - internacionalnega sistema in napravijo red. Od skupne vlade zahtevamo, da nemudoma odvrzame borzinski spekulantom vsak vpliv na prevoz premoaga in blaga po hrvatskih železnicih in z energično roko vzpostavi reden obrat na teh železnicih.

Burno odobranje je sledilo resoluciji in sprejetju, nakar je g. Deržić zaključil zborovanje. Razen enega ali dveh medicincev z nasprotne strani ni bilo nikakih nasprotstev in tudi ti so pri glasovanju o prejetju resolucije glasovali ali zanjo, ali pa se vzdržali glasovanja, tako, da je bila sprejeta soglasno.

Politične vesti.
Politični preganjanci. Pojasnilo je večerajši notici. — V tej zadevi sta bili objavljene že dve notici v »Slov. Narod« in sicer v št. 81. z dne 5. aprila in v št. 84. z dne 9. aprila t. l. Tam je jasno povedano, da naj vsi v Ljubljani stanujoči politični preganjanci (torej tudi v mestu stanujoči begunci, ki so bili iz političnih ozirov preganjani) naznanijo potrebne podatke mesinemu magistratu. Ker je iz notic razvidno, da zbirajo te podatke sploh vse politične oblasti I. stopnje, je samo po sebi umevno, da vrši to delo vsaka oblast le za stranke, ki bivajo v njenem področju, pa naj si bodo potem to domačini ali pa begunci. — Razen tega je pa deželna vlada naročila ljubljanskemu mestnemu magistratu, da sprejema poleg prijav lastnih prebivalcev tudi prijave preganjancev, ki bivajo v tujni.

V Borovnici pri Ljubljani se vrši na velikonočni ponedeljek dne 21. t. m. ob 4. popoldne v gostilni pri Cerku javen shod Jugoslovanske demokratske stranke. Vabljeno so vsi okoličani.

V Srednji vasi v Bohinju priredi Jugoslovanska demokratska stranka na velikonočni ponedeljek dne 21. t. m. ob 11. dopoldne javen shod v Središču, ki se je vršil tukaj 15. aprila, je bil, kakor vsi naši shodi, mnogobrojno obiskan. Predsedoval je G. Zdravec. Naš rojak poslanec V. Zagradec je govoril o vseh važnih vprašanjih in ni delal nič onih hudobij, kakor so to prorokovali člani druge stranke. Nasprotno! Pozval nas je k složnemu delu, česar na svojih shodih govorniki SLS pri nas nikjer ne storijo. Njegov stvaren govor je napravil globok vtis na navzoče.

Naše bosansko glasilo, LDU Sarajeva, 17. aprila, Glasilo radikalnih demokratskih naprednjakov (Radena) »Slovenski Jug« prinaša na čelu današnje številke izjavo, da preneha izhajati, ker začne iz prihodnjim tednom izhajati glasilo jugoslovanske

demokratske stranke, v katero stopi tudi dosedanja Radena.

Lastno sporočilo. Današnji »Slovenski narod« iz našega občinskega poročila o shodu v Zelenjeh dolini izve, da svoje neresnične trditve s tem, da kovi in poročila našega zastopnika poslušamo besede in razlaga v nje takšen pomen, kakor je njemu prav, iz kakršnega poročila sicer nimamo. S tem, da smo priobčini poročila dobesedno, smo samo dokazali, da očitno vzroka, da bi kaj zamolčevali, to smo dokazali tudi z izročnim konstatiranjem, da morda nekateri naših pristavev še ne razumevajo zadostno strankinih načel. Nočemo izpraševati, ali razumejo strankina načela vedno in povsod pristavi VLS, konstatiramo pa sledeče: Pred shodom je župnik Erjavac hujškal proti nam. Na shodu se je videlo, da je večina naša, pa sklicatelj tega niso hoteli upoštevati. Takoj po prvih besedah je župnik nahrullil kmeta. Njegovi pristavi so naše od zadaj potisnili v govorniško mizo. Kdor trdi, da je od strani naših pristavev napravil kdorkoli župniku kaj žaloga laže: Župnik je prvi začel boksatil ljudi v obraz in želede, Cotič jih je zmerjal z besedami, ki tudi ne kažejo razumevanja strankinih načel, namreč: Prokleti kmečki bik, kaj pa hočete hudiči, in da je mož potegnil revolver v silobranu, tega si do danes še celo oni niso upali trdit, ki bi sicer radi ves dokodek napravili nam. Mi smo preskavno izvedli točno in ne bomo nikdar dopustili, da bi kdorkoli smel naši stranki očitati laž in kri, najmanj pa tisti, ki je oboje zakrivil. Ako se sme govoriti o politiki »s kolomo«, ugotovimo, da se je začela od strani VLS na želimelskem shodu in da se nadaljuje v »Slovenec« in »Domoljub«. Slediti hočemo, pač na obžalujemo, da mora tako biti — v poznejših smo radi nadaljevanja koalicijske. Med tem časom bi morala izostati preprekanja. Toda izostala ne bodo, dokler bodo nasprotni listi dolžili nas stvari, ki so jih zakrivilli oni sami.

(Naša poročila iz Beograda in Zagreba.)

ČUDNI POJAVI MED HRVATSKIMI ČLANI VLS.

Zagreb, 17. aprila. Kakor znano so slovenski in hrvatski člani VLS odnosi okrog »Narodne Politike« uvedli akcijo, da bi razširili po vzgledu Demokratske stranke tudi svojo ljudsko stranko po celem ozemlju SHS. V Zagrebu pišejo v tem smislu poleg dnevnika »Narodna Politika« tudi »Radniške Novine«, namenjene delavstvu in »Seljačke Novine«, namenjene kmetom. Vse tri liste izdaja isti konzorcij in piše v nje katoliški sentijorat. Zanimivo je, na kak način razlagajo svojim bralcem ta korak »Seljačke Novine«. V današnji številki pišejo: »Osnovali smo našo stranko v zvezi z bratskimi Slovenci, ki enako mislijo, kakor mi in enako, kakor pišejo »Seljačke Novine«. Združili smo se z republikansko ljudsko stranko v veliko ljudsko stranko.« (Radi bi vedeli, kako morejo ti ljudje napravljati to dvojno politiko, dočim nastopajo v Beogradu in v svojem, inteligentni namenjenem devniku »Narodna Politika« kot lojalni monarhisti in celo centralisti, v »Seljačkih Novinah« pa se izigravajo za republikance. Ta dvoletnost zagrebske gručice okrog »Nar. Politike« je tembolj neumestna, ker s tem direktno podpira Radićevo »republikansko akcijo«.)

NOTRANJI MINISTER SVETOZAR PRIBIČEVIĆ OBOLEL.

Beograd, 17. aprila. Notranji minister Svetozar Pribičević se je prehladil in obolel. Njegovo stanje sicer ni nevarno, vendar pa mora začasno ostati v postelji.

DEMENTIJI FINANČNEGA MINISTRTVA.

Beograd, 17. aprila. Vesti, da se bo ustanovilo novo ministristvo za ureditev valutnega vprašanja, se v vladnih krogih dementira. Ravnotako dementira finančno ministristvo tudi druge vesti, ki so prišle v liste o ureditvi valutnega vprašanja. Finančno ministristvo zatrjuje, da se nahaja zadeva še v predstufiji in da bo predložilo ministristvo svoj čas Narodnemu predstavništvu vse potrebne predloge. (Mi svoje vesti, ki smo jih priobčili o valutnem vprašanju, v polnem obsegu vzdržujemo, ker jih je dobil naš dopisnik iz povsem zanesljivega vira. Mogoče bi bilo pač to, da bi se bilo finančno ministristvo v zadnjem hipu kaj premislilo in se odločilo za kako spremembo, vendar pa je neverjetno, da bi se tikale spremembe bistva, o katerih smo poročali.)

DAR »SRPSKE NARODNE OBRANE« V KANADI.

Beograd, 17. aprila. »Srpska Narodna Obrana« v Kanadi je poslala beogradske vladi 2000 dolarjev za srbsko stročad.

DALMATINSKI DRŽAVNI URADNIKI DEMOKRATSKEMU KLUBU.

Beograd, 17. aprila. »Udruženje dalmatinskih državnih uradnikov« se je obrnilo do Demokratskega kluba v Beogradu z brzojavno prošnjo, naj se jim dovoljene draginske doklade in enkratni nabavni prispevek izplača še za Veliko noč in ne šele s 1. majem.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prevoz nacionalnih mučenikov Zrinjskega in Frankopana. Ban Peter Zrinjski in Kostjo Frankopan sta bila 30. aprila 1671 v Dunajskem Novem mestu usmrtena kot veleizdajnika in zarotnika proti Habsburžanu Leopoldu I. Zagrebckemu društvu »Brat hrvatskega Zmajca«, ki ima namen gojiti in hraniti zgodovinske spomine, so se

pred leti posrežili, naj bi prisiloma ubijali srbske ostanke in borovce za jugoslovansko svobodo. Habsburžani niso dovolili njih prevoza v domovino. Zato je prišlo čez za to. Akcija se potrajala hr. Zmajca in zagrebckemu društvu. Zastopniki vseh akademskih društev v Zagrebu so enoglasno sklenili, odprati Narodnemu Predstavništvu spominska, naj se pri srbski vladi izposluje prepoved Zrinjskega in Frankopana v domovino, da bi se lahko njun spomin mogli slaviti doma ter pri tem iznova sveto dokumentirati svoje današnje svoje ideje nacionalne svobode in ujedinjenja. — Pozivajo se s tem tudi vsa slovenska društva da se pridružijo očitni ter svoje rezolucije o tej stvari pošljejo v Zagreb na naslov »Brat hrv. Zmajca«, in to čim prej, ker je 30. aprila blizu.

O pogajanjih na Kriku.

O kritskih pogajanjih je napisal »Jedan koji zna« (ministrski predsednik Stojan Protić) v »Samoupravi« zanimiv članek, iz katerega posnemamo te - le odstavke: »Vsi udeleženci zborovanja so se strinjali v tem, da moramo kot en narod imeti i edinstveno državo. Nič ne ni na konferenci zahtevali federalizacije naših zemelj kot posebne države. Še več, nič ne ni zahteval, da bi se organiziralo posebno avtonomno telo za vsako izmed treh plemen in da bi se ustvaril nekaj trijaltem. V tem smislu državnega edinstva, kakor ga je osvojila kritska konferenca, so dr. Trumbić in njegovi tovariši v bistvu zahtevali, naj Srbija v bodočem činu našega ujedinjenja enostavno izgine kot poseben državni organizem. Ni mi poznato, da - li so se srbski ministri pred to zahtevo kolebali, da - li so se o nji posvetovali, samo to vidim, da so na to zahtevo pristali. Vsekakor, njihovo postopanje je v zgodovini ujedinjenja evropskih narodov naravnost edinstveno, edinstveno tako po globlini bratskih čustev, katerih so bili prožeti ti možje, kakor tudi po višini razuma, ki jih je vodil. Toda o tej stvari bo mogla izreči svojo sodbo šele bodočnost.

Ako so zahtevali in odločili, da Srbije ne ostane, ali so mogli potem zahtevati, da ipak ostanejo državni in upravni organizmi osvobojenih delov oneste Avstrije, prof. Kateri je vojevala Srbija? Da zmagovalci izgine in da premagani živi dalje v životu svojih delov? Ali se more zahtevati, da preneha obstojati kraljevina Srbija, a da živi na primer ona ozabljena avstrijska pokrajina Dalmacija ali slovenski deli pokrajine Koroske in Stajerske? — Ostal je torej v veljavi sporazum, da se naj po osvoboditvi zgradi nova država, v katero se naj stovni ali celo potopi vse, kar je dotlej bilo.

Vseučilišče v Beogradu, LDU. Beograd, 17. aprila. Beograjsko vseučilišče se sedaj nazivlje uradno: »Vseučilišče kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu«. Voisovanje dilašiva za poletni tečaj 1918/19 se prične takol in se vrši vsak dan do 30. t. m. Začasnno se soretamato diški na bogoslovno, pravno in tehnično fakulteto. — Pedna predavanja se prične 1. majnja 1919.

Narodna mifca LDU. Novi Sad, 17. aprila. Slovanski elementi v Vojvodini so sorožiti misel naj se osnuje narodna mifca, ki bi imela nalogo, pomagati srbski vojski pri vzdrževanju reda in miru. Vrhovno noveltstvo v Beogradu je odredilo, naj se v Bački in Banatu osnujejo narodni batalioni in naj se ovozove prostovoljci na dvomesčno službovanje.

Veličanstvo izh. LDU. Zagreb, 17. aprila. Ban je izdal naredbo, s katero se odpravljajo vse dosedanje omejitve zlede veljavnosti vseučiliščnih izpitov, tako da so začasno na ozemlju kraljevine enakovrvali izpiti vseh vseučilišč, tudi inozemskih.

Bosanski odvjetniki čestilo svoje vrste! Odvjetniška zbornica v Sarajevu je izročila predlog, naj iz odvjetniške liste čita 8 advokatov, ki niso državljani SHS, ali so se pa s svojim delovanjem pod avstrijskim režimom, zlasti pa med vojno težko pregrešili proti narodu. Med izjavljenimi odvjetniki se nahaja tudi domači Slovci dr. Kosta Milić v Baniluki. Sličen sklep bi bil priporočljiv tudi pri nas!

Naš Temešvar LDU. Beograd, 17. aprila. Današnja »Eposha« javlja: Po zadnjih informacijah iz naših dobro poučenih krogov se bodo določile naše meje proti Rumuniji nam v korist, tako da ostane v našem območju tudi Temešvar.

Novinarsko društvo v Sarajevu se je v soboto osnovalo Odbor je sestavljen tako - le: Jošo Ivančević, predsednik; Ahmet Hadžiljajić, podpredsednik; Josa Sironić, tajnik in Viktor Rupčić, blaginik; odborniki A. Krespi, H. Gavrić, Milan Budmir, predlednika St. Kobasica in Stevo Dmitrović.

Na Dunaju nas se vedno ločijo, kakor so valeni. LDU. Dunaj, 17. aprila. (DKU) Poštni promet z Dalmacijo, Hrvatsko, Slavonijo, Bosno in Hercegovino je zopet odprt, pravtako tudi pisemski promet s Srbijo in Crno goro.

Demokracija. V Ptujju se hoče z novo prišedšim uradništvom in drugimi ljudmi upeljati nekaj razloček med ljudmi: med graduiranimi in negraduiranimi, med gospodom in delavcem. Čeravno sta lahko oba največjega spoštovanja vredna. Če prišede takole pri raznih pririditvah v Narodni dom ali drugam takoj opaziš: tukaj so »veliki« gospodje ali »visoke« dame tam nižje uradništvo in tam drugi nižji sloji. Čemu to? Sedaj ko bi naj bilo vse demokratično, pa se začne s takim umetnim razlokom. Pravi izrečno umetnik, ker drugega razločka ni. Vsi moramo delati, naj si bo uradnik visoke ali nižje vrste, trgovec ali obrtnik, mojster ali delavec! In kdor si s poštnim delom služi svoj kruh, je spoštovanjavreden in naj si dela s trdo roko ali z bistrim umom. Večkrat čitam sedaj tudi o drugih krajih da se hoče enako tukaj unjezditi neka vrsta posebno »finih ljudi«. Vsem bodi povedano: Ne delajte družabne razlike stanu in ljudi! Vsak naj bo vesel, da lahko dobro in ugodno živi svojemu delu in zaslušku primerno, ne povzdiguje pa se čez druge, ker ima morda boljše sukno kakor njegov sosed! Če si več učen kakor obrtnik ali delavec, ni to tvoja direktna zasluga in ne ponosaj se z njo pred drugimi. Ako bi imel vsak takšno priliko, da bi dosegel višje stopenje, in bi bil tudi sebi še sčeno ali pramožni enak, potem bi ne bil raznovrstnih delavcev ka'or jih je v tvojem življenju odveč! Zato »faklitiemo« v uradnosti, da se v Ptujju ne hode vse »visije« krnje »ene« ali »dveh« nižje drgniti druce na budo pravne ali zasedene no eni oseb, ki se čuti radi tega zastopavljeno. Res, ni dolžnost, da se mora ta in ta k tej in tej misli priseti in tova in teza zabavati, toda čim je potrebno, da se izobliče mo delati različno stanu, da hočemo vsi

visoki in bogati biti pri eni misli stisnjeni, temveč da se porazdelimo in tako ponese mo v družbi oni neprilicni zabavni značaj, ki je potreben in s tem dokumentiramo, da smo ne demokrati, da nam je vsak Slovenec ljub, ako je pošteg — in v vsakim poštnem slovakom je zabava in izmenjava misli potrebna in dobra. Če znajo tako v Srbiji, zakaj bi ne znali mi?

Povratok naših narodnih mučenikov v domovino. Po 248 letih. LDU. Maribor, 17. aprila. Zemljske ostanke narodnih mučenikov Zrinjskega in Frankopana prepeljejo 20. t. m. iz Dumajskega Novega mesta v Zagreb. Posebni vlak bo stal dalje časa v Mariboru. Ob celi jugoslovanski progi se pripravlja slovesen soretjem tega prevoza.

Slovanski svet.

Kako je na Slovaškem? V »Obzorju« podaja nekdo, ki je nedavno tega potoval po slovaških krajih, to-le sliko o tamošnjih razmerah: »Vsi javni uradi so v rokah Čehoslovakov. Na prodajinah in trgovinah se nahajajo že napisani v čehoslovajškem jeziku. Lučenec (Loosoncz) je že popolnoma spremenil svoje lice. Madžarska gimnazija je zatvorjena, na novo pa so otvorili srednje šole s slovaškimi učnim jezikom. Madžari so z ozirom na dogodke, ki se dogravajo na bivšem njihovem teritoriju, sveda ogorčeni, kar je končno tudi razumljivo, saj je marsikatera lepa eksistenca, kariera in špekulacija padla v vodo. Apelujejo na pravico, na 1000letno »nedotakljivost« njihove zemlje in na Wilsona. A Slovaki? To je jedino razočaranje na mojem potovanju. Neki Slovaki mi je rekel: »Gospod, pot k patriotizmu vodi skozi želedec, z glavo sem jaz za Čeha, z želedecem pa za Madžarec.« Strogo izvedena revizicija živine in žita, 50odstotno prisilno posojilo in končno mobilizacija šest letnikov, to so stvari, ki že po svoji prirodi neugodno vplivajo na kmetae. — No, taki nezadovoljneži, ki vzdihujejo po stari Avstro - Ogrski, se dobé povsodi, ne sme pa se po njih presojati razpoloženje vsega prebivalstva.

Protí bolševizmu. LDU. Praga, 17. aprila. Tukaj sta bila dva velika shoda narodno socialnih delavcev, na katerih so protestirali proti bolševizmu.

Parada. LDU. Praga, 17. aprila. Včeraj je bilo v Pragi veliko prezedovanje čehoslovaške narodne armade. Predsednik Masaryk je bil odlikovan z vojnim križcem. Prisostvovali so poslanik kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Ivan Hribor, zastopnik Francoske, Anglije in Italije, mnogi čehoslovaški ministri ter mnogobrojno občinstvo, ki je navdušeno pozdravljalo predsednika Masaryka.

Zapiomba. LDU. Praga, 17. aprila. Čehoslovaška vlada je zasekla posestva umrlega nadvojdvoce Franca Ferdinanda.

Bolgari se ne odrekó Makedoniji! Dr. Danev je dal priobčiti v francoskih listih izjavo, da se Bolgarska ne bo nikdar odpovedala Makedoniji, dasi so jo Srbi že dvakrat zasedli. To Bolgarstvo ne moti Makedonija je za Bolgare, kar je Alzacija Lorena za Francoze. Kakor Francozi niso prejeli mirovali, dokler niso zopet dobili Alzacije, tako tudi bolgarski narod ne bo preje popustil, dokler ne bo Makedonija zopet bolgarska. Tudi Dobrudži se Bolgari ne odrekó, še manj pa Kavali, ki je njihovo naravno izhodišče na Egejsko morje. — Bolgari so sicer premagani, delajo pa se, kakor da bi bili oni še vedno gospodarji situacije. Kaj bi neki zahtevali, ako bi bili zmagovalci? Spominjamo se, da so se sredi leta 1918 zahtevali pol Srbije in vse ozemlje od izliva Donave do Olimpa in Jadranskega morja!

Bolgari se hoče nam približati! »Journal des Debats« javlja: »Bolgarska želi, to je nesporno, da se nasloni na kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki se je nedavno tega osnovala. Ponudbe v tem smislu so Bolgari vročili žastnikom srbske misije v Sofiji, in sicer na temelju teritorialnih dogovorov v Makedoniji. Predsednik ministrskega sveta Stojan Protić ni takol odbil vsak sporazum, zavrnil pa je predloženi sistem. Po njegovi sodbi je bolgarski predlog preuranjen. »Srbija želi,« tako je izjavil ministrski predsednik, »kakor je to bilo tudi pred drugo balkansko vojno, sporazum z Bolgarijo, toda ne mogla bi ta sporazum zaključiti prele predno Bolgarska ne poravnava vseh svojih zločinov proti srbskemu narodu.«

Mirovna konferenca.

Deseterice zbornice. LDU. Pariz, 17. aprila. (DKU) Svet četvorice se je zbral danes dopoldne in je obravnaval vprašanje belgijsko - nemških nemk. Odločitev se ni padla. Popoldne pa je zboroval svet deseterice pod predsedstvom Clemenceaua in so bili pri tem navzoči zastopniki 18 držav, ki so napovedale Nemčiji vojno. Clemenceau je prijavil pogoje, pod katerimi se priobči nemškimi delegatom dne 26. aprila besedilo prihodnjega miru. Ta tekst se naznani zavezniki delegatom že poprej. Nato je svet deseterice sejo nadaljeval in obravnaval o vzdrževanju stroških antantnih posadk v Nemčiji. Kakor znano, je Nemčija pripravljena, sprejeti te stroške, želi pa vedeti njih višino. Svet deseterice je sklenil, vprašati medzavezniki generalni štab v Versaillesu za natančnejše podatke o teh stroških. Nadalje se je pečal svet z določbami, ki se tičejo razpreme Nemčije in zlasti še izdelovanja dušilnih plinov. Zunanji minister je sklenil, da zarosti zastopnike 23 signatarnih držav, naj izjavijo, v katerem redu se da na podlagi stav njih doželi doseči priznanje tega predloga. Redačijski ošek deluje na končnoveljavni uraditvi še sverjetnih pogovov. V četrtek se je vršila radalnita seja petih zunanjih ministrov, kakor tudi seja sveta četvorice.

Peticija. LDU. Beograd, 17. aprila. »Eposha« javlja iz Pariza, da je Tresč-Pavičić, član Narodnega voča in član naše delegacije v Parizu predal predsedniku

Wilsonu peticijo, v kateri ga je ponovno zaprosil, naj se zavzame za rešitev jugoslovanskega vprašanja v zmišlu svojih principov na podlagi svojih 14 točk. Wilson je sprejel peticijo.

Razstava. LDU. Beograd, 17. aprila. Iz Pariza javljajo, da je predsednik Poincaré posetil špansko, beneško in jugoslovansko umetniško razstavo. Sprejeli so ga med drugimi poslaniki Španske in Italije ter Vesnić in Pasić.

V obrambo.

(»Audiatu et altera pars.« — Vsled ne-ljube pomote se dopis priobčeje še le danes.)

V poslednjem času je bilo uradništvo Mestne hranilnice ljubljanske ponovno napadeno v časopisih. Naj sledi tem javnim napadom stvaren odgovor.

Predvsem moramo zavrniti očitke, da ima vsak uradnik hranilnice plačo najmanj K 12.000, ker je neresničen, o čemur se lahko vsakdo prepriča v knjigah. Razliko v temeljnih plačah magistratnemu in hranilničnemu uradništvu je ustvaril 1913, ko sta se sestavili pragmatiki za obe te vrsti uradništva, ljubljanski občinski svet sam; za ta sklep je bilo takrat merodajno dejstvo, da ima hranilnično uradništvo 7, in tudi več, magistratno uradništvo pa le 6 uradnih ur na dan, da se hranilnično uradništvo vsled razdeljenih uradnih ur ne more pečati s postranskimi pridobitnimi opravili. Hranilničnemu uradništvu se je iz tega stvarnega razloga zvišala plača v posameznih činovnih razredih za okroglih K 400 na leto; ali se torej hranilnični uradniki zaradi teh K 400 morejo smešiti z izrazom aristokratije, naj razsodi vsak sam. Da se hranilnični uradniki ne morejo ogrevati za komunaliziranje, je povsem naravno, kajti ne morejo pričakovati nobene koristi; dočim se namreč hranilnični uradniki plačujejo iz hranilničnega poslovnega dobička, plačujejo se magistratni uradniki iz javnih sredstev in naleti vsled tega vsak poskus do zboljšanja gnotnega položaja magistratnih uradnikov, ki jim ga iz srca privoščimo, na odpor davkoplačevalcev. Vsak stan pa si prizadeva zboljšati gnotno stanje po najlažji poti, in hranilničnemu uradništvu ni zameriti, če v tem namenu išče virov izboljšanja pri hranilnici, kjer so ti viri lažje dostopni in kjer pričakovati manj odpora.

Ako se gleda na razliko v plačah edinole za gorenje stvarne strani, to je, kdor več dela, naj tudi več služi, potem morajo razpusti vse druge konkluzije v prazen nič, zlasti tudi konfuzno in nelogično sklepanje »uradnika« v članku z dne 29. marca 1919: da hranilnični uradniki kot uslužbenci denar ne gata zavoda gravitirajo k uradništvu drugih denarnih zavodov, je povsem naravno, ker spadajo denarni zavodi strokovno v svojo, magistratni, oz. politični uradniki pa zopet v svojo kategorijo. Iz tega stvarnega razloga želijo ostati hranilnični uradniki v svoji kategoriji in odločno zavračajo našteje krivične očitke »uradnika« s katerimi se v detajlih kot znanim nestrokovnjakom ne kaže na tem mestu prekratki.

Glede predizobrazbe bi bil članek boljše storil, da je molčal, zlasti z ozirom na svojo osebo. Pribijemo pa, da se hranilnično ravnateljstvo pri oddaji službenih mest ravna strogo po določilih službene pragmatike, ki so silna za hranilnično računsko uradništvo kakor za magistratne računske in blaginjske uradnike, in da se ni nikdar napravilo toliko izjem kakor upravi magistratno uradništvu vseh kategorij. Sicer pa imamo tudi v hranilnici uradnike z nedovoljenimi visokoškolskimi študijami, ki pa vkljub temu niso konceptni (kat. A), ampak le računski uradniki (kateg. B). Sicer pa bi bilo članarku svetovati, naj anonimnemu »uradniku« prav na njem tako, da ga g. župan ne bo slišal, pove, da je človek, ki je še pred par meseci povsod čez g. župana udrihal, sedaj pa se mu laska, doživlja.

Dostavljamo, da miče izmed hranilničnih uradnikov zaradi denarja ni odpovedal svoji stranki zaupanje ali sodelovanje; vsi, ki delujejo v strankni organizaciji, delujejo prav z isto vrnmo sedaj kakor prej, dočim so nekateri magistratni uradniki radi neupostevanja svojih aspiracij že odklanjali udeležbo pri strankinem delu.

G. članek bo tudi najbolje vedel, da je sam že mnogokrat kritiziral stranko, a nočemo mu očitati, da je to storil radi denarja ali neuresničenja svojih naklepov. — dasi je z ozirom ua svojo predstufidje preskočil celo »kategorijo«.

Da pa se je hranilnično uradništvo v polni meri zavedalo dolžnosti, ki jih ima do stranke in države, sledi iz dejstva, da je edino le ono prepričilo izbruh stavke s tem, da ni vstrajalo pri znanih resolucijah, temveč se odpovedalo zvišanju dohodkov, dočim so skoraj vsi vslužbenci drugih denarnih zavodov dosegli vse v resolucijah zahtevane povishe.

Vsi uradniki Mestne hranilnice ljubljanske.

Dnevne vesti.

Navodila za potne liste v zasedeno ozemlje. Predstojništvo antantnega odposlanstva v Ljubljani je izdalo sledeča navodila za potne liste: 1. Kdor želi potovati v zasedeno ozemlje naj vloži nekotovanj prošnjo s sliko. V prošnji naj navede razloge, radi katerih biva v Sloveniji in zakr hoče odotovati 2. Odposlanstvo uradit vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — od 9. dopoldne do 2. popoldne v Praški rovi ulici št. 3/1. 3. Prošnje ne bodo takole rešene, ampak nečaji dni pozneje, ker se mora odposlanstvo prepričati o resničnosti v prošnji navedenih razlogov. V slučajih, da bodo prošnje rešene ugodno, dobo stana-

ke potne liste od 4. do 5. popoldne. Prošnje za potovanja sta in nazaj izdaja odposlanstvo le v zelo važnih in nujnih slučajih. Kdor pravi za potni list, naj v prošnji navede: 1. Ime in priimek. 2. Rojstno leto. 3. Kraj bivališča. 4. Kraj, kamor misli potovati. 5. Vzrok potovanja. Dostavi naj lastno sliko, če jo ima, ali kako listino v dokaz istovetnosti. Do 20. ali 21. aprila ostanele meje zaprite. V tem času ni dobili potnih listov. Prošnje naj bodo kratke, na pr.: Predstojništvu antantnega odposlanstva v Ljubljani. Anton Silic, rojen leta 1880, v Prvačini h. št. 35, glavarstvo Gorica, sedaj bivačič v Kranju, prošim za potni list v Prvačino. Člani moje družine so: Ana rojena l. 1887, Ivan 1903, Marija 1906. — V Kranju, dne 17. aprila 1919. — Anton Silic.

V zadevi ortneške graščine smo dobili sledeče pojasnilo na nekoč od dopisnikov stavljeno vprašanje: Jaz kot župan občine Velike Poljane nisem se imel v rokah prošnje od graščine ortneške, s kolo naj bi se ista ne razdelila, torej jo tudi podpisal nisem in ne pritisnil na njo uradnega pečata. — Toliko v pojasnilo na vprašanja dopisnikov! Upam, da se s tem zadovoljite. — Jožef Lunder, župan.

Uradni list. Izšla je 76. številka od 16. aprila. Prinaša naredbo o prijavi in označbi avtomobilov in motociklov, o vpoklicu zdravnikov v vojaško službo, o plačevanju zavarovalnin, o usposobljenosti izkušnji kino - operaterjev, o razpisu trgovskih prostorov v zdravilišču v Rogški Slatini in več drugih razglasov itd.

Pri ravnateljstvu kr. državnih železnic v Ljubljani je razpisana služba provizorskega železniškega zdravnika za okraj Ljubljana - Šiška z uradnim sedežem v Ljubljani za letno plačo po 2200 K in vojni pavšal po 200 K na leto. Rok za vlaganje prošenj do 25. oktobra 1919. Podrobnejši podatki so razvidni iz razpisa v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

Pogibeljne fantazije, tako imenuje znani nesrečni zemljevid splitski list »Nova Dobra« od 10. t. m. in pravi, da »sastavljalec boluje od akutne imperialistične Nekatere srbski listi so to karto že odklonili. Tako je cela Jugoslavija jedina v obsebi tega nestvora. Kot kronisti beležimo v svarilo bodočim avtorjem in založnikom.

Pričetek poslovanja. LDU Beograd, 17. aprila. Centralni urad za trgovski promet z inozemstvom je začel svoje delo. Ministrstvo je ratificiralo dogovor s čehoslovaško republiko in z Nemško Avstrijo.

Našim orožnikom. Od orožništva dobivamo razne dopise z več krajev. Žalibog so vsi ti dopisi anonimni, to je ne podpisani, pa jih za to ne moremo priobčiniti. Ker pa upoštevamo želje orožnikov, vabimo one, ki so nam poslali anonimne dopise, da te dopise ponove s polnim naslovom. Uredništvo bo upravičeno pritožbe in želje vročilo našim poslancem, da dosežejo kar je treba. Razume se, da bo varovana tajnost imena.

Železniška nesreča med postajama Loka in Sevnica. Očividno in sopotnik pripoveduje: Kakor znano, odhaja vlak št. 42510 iz Ljubljane v Zagreb ob 5 uri 55 minut popoldne. Bilo je v 12. dan t. m., ko sem se peljal z rečnim vlakom na Hrvaško. Sedel sem v kupaletu prvega razreda. Ljudi je bilo natlačeno poln voz. Sreča mi je bila mila, da sem dobil prostor pri sprednjih vratih. Ko smo se odpeljali s postaje Loke je letel vlak kmalu z največjo hitrostjo. Kar mi udari dim v nos. Prijatelj, ki se je peljal z menoj, je imel isti občutek. Ko bi trenil sva bila zunaj. Skušala sva odpreti vrata sosednega voza, pa ni šlo. Na kar sva zlezla oba na železno lestvico, ki visi poševno proti stropu. Slutila sva v strahu katastrofo. V tem nastane grozen krik in vik med potniki v vagonu. Vse je kričalo in vpilo, ti od bolečin, oni od strahu, vsi pa z namenom, nastavitvi vlak, ker zavora ni delovala. Ko je že kakih pet minut gorelo, je nastala eksplozija v vagonu. Njen učinek je bil katastrofalen. Kdor je v vozu ostal, je moral postati žrtev. Nekateri so v obupu poskakali skozi okna. Med tem je vlak drvil dalje z nezmanjšano hitrostjo in ustavil bi se bil izvestno šele v Sevnici, da ni prišel na srečno misel neki gospod, ki je parkiral z revolverjem proti stroju ustrelil. Navsezadnje se je vlak vendarle ustavil. Žal, komaj par minut pred sevniki kolodvorom. Tam se je šele pokazalo, kakšna nesreča je doletela vse one, kateri so bili v vagonu. Nekateri ljudje so še goreli kakor baklje, drugi so viseli z zgornjim životom skozi okna, dočim je druga polovica života gorela. Ko so nekatere ponesrečence prinesli iz vagona, so kar blaznili od bolečin. Ko je železniški uslužbenec hotel pomagati neki žrtvi na noge, mu je meso v roki ostalo. Kako je nastala eksplozija? Ugibalo se je, a mnenja so različna. Nekateri so trdili, da se je jevnelo vsled isker, ki gosto padajo iz strojev, drugi pa so menili, da so lopovi nalašč napravili z ognjem zmešnjavo, da bi z lahkoto krađili in plenili. In res so nekateri potniki tarnali, da jim je zmanjkalo denar in drugo. Tukaj vidimo zopet, kaj vse zakrivajo brezvestni in lehkomišelniki ljudje, ki jemljejo razstreljive snovi s seboj v vlak.

S pošte. Pri poštnem uradu Zagrebno se je otvorila dne 11. aprila t. l. telefonska centrala s javno govornico v voda 1212 + 1880 na krajevni in

medkrajevni (interurbani) telefonski promet.

Iz Ljubljane so izšli znani sagrizani nemški karavani, kontakcionar in krojač na Dvorskem trgu. Svoje trgovino je prodal nekemu Hrvatcu.

V Beogradu v Kralja Petra ulici št. 13 je otvoril podružnico ljubljanski trgovec s pohištvom Vido Bratovž. Želimo mu kot podjetnemu in solidnemu trgovcu mnogo uspeha! Ravnotako pa tudi mnogo pomenalcev!

Pismo za gosp. Josipa Trošta se nahaja v našem uredništvu. Pismo je poslal gosp. Slavoj Ivan Trošt, prostovoljec v Krivi Palanki v Makedoniji.

Barbarstvo na vseh koncih in krajih. Ne le tivolski nasadi, tudi ljubljanski Grad in njega okolica je postala zadnji čas žrtev raznih postopajev in podivjane otročadi. Komaj se je ljubljanski Grad odprl širši javnosti, se je že poznala podivjanost na vseh krajih. Polomljene so ograje ob potih, novo klopi počekane in razrezane, žarnice so bile že parkat razbite in celo mejniki ob poti, ki so napravljeni iz laških min, so bili izdrti in zatakneni naprej po poti. Tega niso napravili otroci, ampak močnejše ljudi. Mladina ne vpoštevava svarilnih napisov; divjajo čez drn in strn, rušijo zidovje in pokončavajo mlade nasade. Mestna občina ima nastavljenega na Gradu posebnega čuvaja, toda ta ne more biti naenkrat na vseh krajih. Ali pa naj občina nastavi naenkrat klopce čuvajev? Kedo jih bo plačal pri tej draginji? Občinstvo, ki se pritožuje? Nasadi in naprave so izročeni javnemu varstvu in ali bi ne bilo koristnejše, da občinstvo samo poseže vmes, kakor pa da pošilja pritožbe na magistrat? Vsak šetalec naj bo sam čuvav javnih naprav in nasadov in pri danih prilikah tudi primerno nastopi proti takim barbarom in razposajenim pobalonom in če jih slučajno pozna, tudi ovadi pristojni oblasti, da bodo sami ali njih stariši občutno kaznovani. Stariši se pa opozarjajo, da ne puščajo otrok brez varstva ne na Grad in ne v druga javna sprehajališča in nasade, če se hočejo izogniti občutni kazni v slučaju, da podivjani nadebudni filiusi zopet kažejo vojo indijanske moči nad mestno lastnino.

Kdo je pa odgovoren za rimski zid na Mirju? Po zidu se vzpenjajo otročaji, včasih tudi vojaki, stražnika ni nikdar v bližini in na mnogih mestih so iz njega izbite cele gručice kamenja. Zid je bil začetkom vojne z velikimi stroški restavriran. Če pojde tako naprej, kakor zadnji čas, nastanejo zopet veliki stroški. Danes bi škodo lahko popravila še dva zidarja. V drugih mestih bi občinstvo samo pazilo na ta častitljivi preostanek rimske Emone, pri nas je pa treba opozarjati.

Kaj pa tramvaj? Dva dni že ne vozi. Ali naj to pomeni, da družba ne ugoditi upravičenim zahtevam nastavljenec? Želimo, da se javnost najhitreje obvesti o tem, da je zadeva urejena, ker se nam zdi samo po sebi razumljivo, da morajo nastavljenec dobiti za svoje delo primerno nagrado, da bodo lahko živeli in vzdrževali svoje rodbino.

K poglavju o konfiditih in demuncijah. Društvo polit. preganjencev je dobilo v roke že precej gradiva o raznih konfiditih in demuncijah. Med drugim se nahaja v njegovih rokah tudi pismo, iz katerega je razvidno, da je neki A. G., ki je tik pred vojno našel zavetišče v Beogradu, po okupaciji Srbije pa stopil v najzloglasnejšo službo avstro - ogrskih oblasti, leta 1917. vnovič ovdal ravnatelja Ivana Hribarja, sedanjega poslanca v Pragi, očitalo mu, da je s svojo službo za Beograda prejel in obdržal 35.000 dinarjev, namenjenih za ljubljanski dnevnik »Jutro«. Da je bila proti gosp. Ivanu Hribarju l. 1917. uvedena nova preiskava in da se je končala s popolnim neuspehom, to je nam bilo znano, nismo pa doslej vedeli, da je imela pri tej aferi svoje prste vmes prodana duša, ki biva med nami in ki je bila celo tako drzna in nesramna, da se je skušala vtihošati med politične preganjence, da bi dobila za svojo krvniško službo naknadno še posebno nagrado. O stvari še spregovorimo, ko zberemo še podrobnejše podatke.

Več previdnosti je treba pri sprejemanju v državno, zlasti pa v vojaško službo, sicer dobe pri nas vsi moč v rokah naših tistih, ki so nas Slovence pod Avstrijo najbolj tiščali ob tla. Tako je nastavljenec za orožniškega postajevodjo v Gorenji vasi Jakob Stožer, mož, ki ima na vesti takšne narodne grehe, da bi si človek mislil, da je eo ipso izključen iz vsake državne službe. Stožer je bil sivočrna nastavljen v Buzetu v Istri. Dasi je rojen Slovenec, se je bratil z Italijani in škodoval, ako je mogel, Slovence. Ko so po prevratu zasedli Italijani Istro, je bil Stožer tisti, ki jih je edini sprejel med buzetskimi orožniki z odprtimi rokami. Takoj je ponudil svojo službo Italijanom ki so ga seveda radi sprejeli. Tudi svoje tovaršje je hotel prisilit, da bi vstopili v italijansko službo, vendar pa ni dosegel ničesar, dasi je grozil celo z revolverjem. Njegovi tovaršji so rale utekli preko meje, kakor da bi se vdnitali Lahom. On pa je ostal v službi, dokler niso Italijani spodili z zasedenega ozemlja vseh bivših avstro - ogrskih orožnikov. Tako je prišel Stožer v Ljubljano, kjer je bil — nemara še kot naroden mučenik — takoj sprejet v orožniško službo in je dobil celo plačo za tisti čas, ko je služil — Italijanom. Menda se pa ne ravna pri sprejemanju v orožniško službo po načelu, da je narodnost postranska stvar, drugače si ne moremo tolmačiti dejstva, da sta bila v to službo sprejeta tudi dva zarizena kočevska Nemca V. in K. in poslana, da bi bila mera brezbrzičnosti in recimo nepoznavanja razmer polna, celo na štirski meji!

Nemške vloge so pričeli vlagati pri sodišču nemški odvatalki z Mariboru

in sodišče jih mirno sprejema, dasi je državni jezik slovenski, odnosno arbo - hrvaški.

Johann Widmar iz Crnomlja. Vse one gospode, ki so nam sivočrna poslali dopise v zadevi gori imenovane, prosimo, da se uredništvu javijo, da dobe neke informacije, odnosno da izpolnijo svoje navodbe. Prosimo, da se to zgodi brez odlašanja.

C. kr. dvorni založnik. Na neki hiši v Ljubljani se še vedno blišči napis »C. kr. dvorni založnik« in v sredi hiše je pokrit avstrijski orel s platom. Ali mogoče oni gosod ne more prebleti, da ni danes več C. kr. dvorni založnik in da bi odstranil ta napis z zlatimi črkami. Veliki teden je minul in orel je še vedno zakrit. Gosod gotovo pričakuje še vedno vstajanja avstrijskega orla. Ali grozno se motite, raditza proč z napisom in zakritim orlom, ker Avstrije ne bo nikdar več!

Tedenki izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 6. do 12. t. m. izkazuje: 18 novorojencev, 4 mrtvorojenci, umrlo je 26 oseb med temi domačinov 20, tujecev 6. Za letko je umrlo 5 oseb, za različnimi boleznimi 19, za pljučnico 2. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za škrtatico 1 domačin, za vrtico 2 domačina, za pegavico 1 vojak, za osepnicami 1 domačin in 3 vojak, za malarijo 7 tujecev.

Začne se promet. LDU Zagreb, 17. aprila. Novinski odsek poroča, da je Curnardova črta s 15. t. m. otvorila novo progo z Jadranskim morjem, zlasti z Reko. 15. t. m. je odplul prvi parnik, ki ima na krovu več sto ton modre galice ter drugega blaga za Srbijo.

Umrli je na Viču pri Ljubljani gosp. Jernj Svetli, hišni posestnik. Naj v miru počiva!

Kultura.

Krojaček junaček. V nedeljo 20. aprila in ponedeljek 21. t. m. se bo vršila v dramskem gledališču druga mladinska predstava v tej sezoni. To pot bo stopil »Krojaček junaček« pred našo mladino. Igro, ki jo je spisal H. Dinkler za slovensko mladino, priredil pa Oton Župančič, je insceniral režiser g. Anton Danilo Plesne in baletne točke vodi g. Vlček, ki bo plesal z gđ. Klimentovo, nov za to predstavo nastudiran ples. Pri »Krojačku junačku« bo sodelovala iz prijaznosti mala baletka, učenka baletnega mojstra g. Vlčka. Muzikalni del dirigira g. B. Perič. (Upamo, da se oni »Mucker« ne bo zopet razburil. Op. uredn.)

Gledališki svet. Člani gledališkega sveta se vabijo na sejo, ki bo v petek, dne 18. t. m. ob petih popoldne v pisarni »Matica Slovenske«.

»Glasbena Matica«. Slovenski priljubljeni umetnici koncerta pevka gospa Pavla Lovše in koncertna pianistinja gđ. Dana Kobler sta izbrali za svoj ljubljanski koncert, ki se vrši na Velikonočni ponedeljek, dne 21. aprila v Unionski dvorani, sledeči krasni spored: 1. Josip Pavčič: Tri pesmi iz O. Župančičevega cikla »Ciciban«: a) Ciciban - Cicifuj. b) Uspavanka. c) Vrabec in strašilo. Poje gospa Pavla Lovše. 2. a) Chopin - Liszt: Mes - loies. b) Chopin: Etuda. Na klavir svira gđ. Dana Kobler. 3. a) Alajbej: Slavček. Ruska narodna. b) l. pl. Zajc: Hajd u Kolo! Poje Pavla Lovše. 4. a) Suk: Večerno razpoloženje. b) Smetana: Furlant. Na klavir svira Dana Kobler. 5. a) Binički: Da su meni oči tvoje. b) Bajič: Uspavanka. c) Bajič: Ala nešto. Srbske skladbe poje Pavla Lovše. 6. Liszt: Balada v H - molu. Klavir svira Dana Kobler. 7. Srbske narodne pesmi: a) Tišina nema. b) Što me ne ljubis. c) Devotična ruža brala. d) Kad s' ugasi sunca zrak. d) Moma je kraj vode stala. e) Kolo. f) Haj, haj, vina daj! g) Dok je nama Miloša junaka. Pesmi poje Pavla Lovše. Na klavirju spremlja Dana Kobler. — Predprodaja vstopnic v trafikli v Prešernovi ulici.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 16. aprila je poročati: Nakupovalcem mestne aprovizacije se je posrečilo v Banatu nakupiti večje množine pšenice in koruze. Prvi vlak žita je že prišel v Ljubljano. Nadaljni slede. Zatržno je pričakovati, da je prehranjevalna kriza glede moke in kruha odstranjena in da bo dobivati vedno več in cenejše moke na razpolago. Če pride tudi še tolikrat obljubljena ameriška mast za primerno ceno na ljubljanski trg, bo tudi pomankljaju maščobe konec. — Kakor smo zadnjič poročali, bi se imele v vseh ljubljanskih pekarnah peči zemlje. Izkazalo se je, da peka zemlji tehnično ni izvršljiva in se zato pečejo hlepci. S peko belih hlebec se je prve dni tudi pokazalo nekaj nedostatkov, vendar se danes peka belega kruha vrši v najlepšem redu. Nekateri peki so bili primojani peči po 70 dkg težke hlebec, ker vsak obrat ni mogel zmagati večjeje dela, ki je nastal z novo uredbo peke. — Prihodnje dni bodo razbremenjeni peki, ker se je polovico strank izjavilo, da prejema moko mesto kruha. — Drugi teden se razdeli po 1 kg bele moke na izkaznice za moko. — Pri krušnih komisijah bodo dobile stranke nove izkaznice za kruh in moko. Vsaki stranki bo dana možnost, da se odloči za prejemanje kruha ali moka. Izvoli se posebni pododsek aprovizacijskega odseka, katerega naloga bo, pregledavati in ugotavljati vse aprovizacijske zaloge, kontrolirati razdelitev živil ter določati one osebe in sloje, katerim grede približki. V pododseku so zastopane vse tri politične stranke.

Krompir razdeljuje prihodnji teden mestna aprovizacija iz svojega skladišča pri Mahlesnu na Damjanski cesti, in sicer ga dobi vsaka stranka, kolikor za zahteva. Izkazati se je s izkaznicami za krompir. Določa se ta - le red: I. t. m. in IV. okraj dobi krompir v torek, dne 22. aprila; IV. okraj v sredo, dne 23. aprila; V. okraj v četrtek, dne 24. aprila; VI. okraj v petek, dne 25. aprila; VII. okraj v soboto, dne 26. aprila; VIII. in IX. okraj v ponedeljek, dne 28. aprila. Krompir se oddaja dopoldne od 8. do 11. in popoldne od 2. do 5.

Najnovjša poročila.

(Naša posebna brzojavna poročila.)

KAJ JE V ITALIJI?

Geneva, 16. aprila. Generalna stavka v Milanu se nadaljuje. Listi ne izhajajo. Mesto je slično taborišču. Obe stranki prirejata viharne oborožene cestne demonstracije. Včeraj je bil nasok na redakcijo »Avantija«. Štiri mrtvi, 60 ranjencev. Pred uredništvom »Corriere dela Sera« straži vojaštvo, ki je opetovano moralo uporabiti orožje. Zbornična frakcija socialistične stranke stoji na strani štrajkujočih. Množica nosi slike Lenjina in Liebknechta. Na Piazza Doumo je došlo predvčerajšnjem iznova do ogorčenega spopada. Obe stranki sta do skrajnosti razburjeni. Število ranjencev je velikansko, se pa ne da točno dognati. V provinco prihajajo čete. Pričujejo se, da bo v kratkem proglašeno obsešno stanje.

ŠVICARSKI GLASOVI.

Lucern, 17. aprila. »Tagesanzeiger für Zürich« prinaša uvodnik, v katerem izvaja: Če dobi Italija Trst ali Reko, pomeni to politično posilstvo nad Jugoslavijo. Italija teh pristanišč ne rabi, razven če hoče spraviti pod sebe vso trgovino geografične srednje Evrope. Pač pa imajo Jugoslavoani vse pravice do teh pristanišč, ki so zajedno življenjskega pomena ne samo zanjo in za Nemško Avstrijo, ampak tudi za industrijalno visoko razvito Češko in za izolirano Ogrsko. Zato Lahji že sedaj skrbe, da bi Jugoslavija ne smela imeti s svojimi sosedi in s Čehi nobenih zvez in da se mora Italija popolnoma nasloniti na Francijo.

ANGLEŠKA ZBORNICA. — KOMISIJE. — ODSKODNINE. — WILSON JE ODLOŽIL POTOVANJE. — 200.000 BESED. — PRED KONCEM PRELIMINARNIH MIROVNIH POGAJANJ.

Geneva, 18. aprila. »Times« javlja, da se sme računati z možnostjo, da bo angleška poslanska zbornica razpuščena. — V Parizu so sestavili neko medzavezniško komisijo za Orient. Podrobnejša poročila, kaj pomeni ta komisija, še manjkajo. — Budgetna komisija francoske zbornice je zahtevala, da mora premagani sovražnik poplačati popolnoma vse vojne škode. — Program mirovne konference se je nekoliko spremenil. Wilson bo še prisostvoval podpisu miru. Mirovna pogodba z Nemčijo je že definitivno sestavljena. Obsega 200.000 besed. Nemcem je dovoljen rok enega tedna, da preštudirajo pogoje. Nemški delegati pridejo t dni v Pariz. Dne 26. t. m. bi se morali že zopet vrniti v Weimar. Do drugega maja se bo morala preliminarna mirovna pogodba podpisati, ker so Wilsonove pretjne pravile zaželeni učinek. Sedaj ko poteka vse dobro, sporoča Wilsonova okolica, da se je predsednik odločil, da bo prisostvoval končnim posvetovanjem in da se vrne šele 13. maja čez Brest v Ameriko. Ta program pa seveda pričakuje, da bodo Nemci 2. maja brez prigovora podpisali predložene pogoje in da bodo ratificirali te pogoje vsaj do 10. maja (ki je, mimogrede povedano, dan frankfurtskega miru iz leta 1871.), kakor tudi, da se bo konferenca sama držala včeraj objavljenih terminov. Izgleda, da bo vseeno došlo še do malega zakasnenja, ker pridejo Nemci v Pariz najbrže še le 25. t. m., nekaj dni bodo tam diskutirali, se na to vrnilo domov in je težko misliti, da pride do podpisa pred 10. majem. Na to kaže tudi Wilsonova odloka, da se vrne še 13. — Sedaj, ko je mirovna pogodba z Nemčijo izgotovljena v vseh točkah, se bodo sestavile pogodbe z Avstrijo, Ogrsko in Bolgarijo. Pred vsem pa je treba definitivno rešiti jadransko vprašanje. Končna odločitev še vedno ni padla. Lahji se zlasti mirajo nameravani rešitvi vprašanja Reke. Rešitev se pričakuje še le po Veliki noči.

ŠVICA. — ITALIJA. — ČASOPISNI GLASOVI. — KRIVCI PRED SODIŠČEM. — »KMEČKA REPUBLIKA NA HRVATSKEM«. — SALOMONSKA RAZSODBA.

Geneva, 18. aprila. Švica bo priredila ljud. glasovanje o vprašanju, ali se naj priklupi Zvezi narodov ali ne. Zvezi svet je oficijelno priznal nemško republiko in njeno sedanjo vlado. V St. Gallenu so se včeraj ponovile demonstracije brez incidentov. — Milan je sedaj miren. Celo mesto je zasedlo vojaštvo. Časopisi ne izhajajo. Več kot pet oseb se na cesti ne sme zbrati v gruči. Tiskarne so zasedene od vojaštva s strojnimi puškami. Uredništvo socialistične lista »Avanti« je popolnoma razbita. — »Gazette de Lausanne« prinaša uvodnik »Mureta« o velikanski nevarnosti madžarskega boljševizma. — »Journal d. Debats« zahteva od mirovne konference kot garancije mirne bodočnosti, da se Bolgarija razoroži in da se države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstrije, ojačijo, zlasti Jugoslavija; da se onemogoči vsaka podpora Habsburgu in zlasti namera Habsburgovcev, da kooperirajo z Madžari; končno da se vdriži sloga med zavezniki. »Journal des Debats« se pritožuje, da ni dobil onih brzojavk svojega korepondenta, ki se Jugoslavoanom prijazne, dočim se vse brzojavke, ki nam niso prijazne, razširjajo na čudovito hiter način. Iz poštnega voza Pariz - Marseille so bili ukradeni važni diplomatski akti. — »ECHO de Paris« javlja, da pridejo razven kaiserja pred sodišče tudi kronprinč, Tirpitz, Hindenburg, Ludendorff. Ista lista javlja, da je za sedaj napravljeno v prostorih konference mesto samo za nemške delegate in potrjuje, da bo

mir z Nemčijo sklenjen separatno, potem še le z drugimi državami. — »Times« prinaša na vnodnem mestu velik članek, da je na Hrvaškem sestavljena kmečka republika. Beograjska vlada bi naj z njo računala. Mesto da Radiča maltretira in zapira, bi morala sprejeti njegove zahteve. V nizu drugih člankov tvori zgorajšnji nov dokaz, da je »Temps« postal odločen naš nasprotnik in prijatelj Lahov. Viktor Marguerite piše v listu »Pays«, ki ga smatrajo za Wilsonov francoski organ, da če smatra Jugoslavija in Italija, da imata na Dalmacijo jednake zgodovinske pravice, ni razumljivo, zakaj se ne napravi salomonska razsodba, po kateri bi Italija dobila Trst, Istro in Reko, Jugoslavija pa pristanišča južne Dalmacije, dočim bi si oba naroda medsebojno garantirala pravice narodnih manjšin. Članek sicer ni oficiozen, vendar pa kaže na neko izvestno nevarnost, ki za nas še vedno obstoji. Laška agitacija postaja v zanjih dneih posebno huda. »Tempsov« omenjeni članek je najbrže z njo v zvezi, kakor tudi vesti, da se pripravlja pri naš boljševiška revolucija. V tem zmislu so začeli celo razširjati vesti o nameravanem železničarskem štrajku pri nas.

PO LLOYD GEORGEVEM GOVORU.

Lucern, 18. aprila. Iz Lloyd Georgevega težko pričakovanega govora v angleški zbornici (čega besedilo priobčuje LDU. Op uredn.) je vzbudilo zlasti pozornost odločna odklonitev poganjanj z boljševiki in naglašanje, da je Anglija složna s Francijo. Govor smatrajo za dokaz odločilnega preokreta angleške politike, ki se je zgodil, kakor smo poročali, prejšnji teden pod vplivom večine angleškega parlamenta in ki upošteva francoske zahteve. Lloyd George je pri glasovanju, dobil tritetrinsko večino. Njegov položaj je zelo utrjen. Zato ne more biti več govora o razpuščanju angleške poslanke zbornice, o kateri so »Times« še včeraj poročale.

DOGODKI V ITALIJI IN POLITIČNI POLOŽAJ.

Lucern, 18. aprila popoldne. — Včeraj so časopisi zopet začeli izhajati. Avantijska tiskarna je razbita, zato izhajata Avanti v Turinu. Do včeraj popoldne je mesto bilo mirno. Generalni štrajk v Milanu traja dalje. Razširjen je pa sedaj tudi na Genuo, Turin in Bologno. Vrše se konference med vlado in stavkujočimi, da se stavka ustavi. Laški vladi so dogodki silno neprijetni, ker je z njimi omajana temeljna misel francoske - laškega sodelovanja, namreč misel, da so Lahji nepristopni za boljševizem. Vrhu tega so prišli veliki dogodki ravno med posvetovanjem o jadranskem vprašanju. Mussolini in minister javnih del Bonomi ponujata socialističnemu vodji Trevesu velika ugodnosti, če bi štrajk prenehal. Treves je tudi s tem zadovoljen, toda nima več delavskih množic v rokah, tako da se štrajk širi naprej.

Vremensko poročilo.

Vilna sad merjen 300-2   Srednji tihali tlak 750 mm.

April	Čas opazovanja.	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
17	2. pop. 9. zv.	331.2 733.3	11.2 10.2	sl. sv. moč. svv.	oblačno.
18	7. zv.	732.5	8.6	sr. svv.	.

Padavina v 24 urah 00 mm
— Srednja včerašnja temperatura 8.6°, nočna 10.0°. — Vremenska napoved za jutri: Večinoma lepo, severno vreme.

Poizvedbe.

Izgubila se je mala črna denarnica. Vsebina: nekaj denarja, mal nožiček, mal svinčnik, - svetiljnice in nekaj znamk. Pošten najditelj se prosí, da jo odda v oblačilni poslovalnici I. nadstropje, Šolski drevored št. 2.

Zatekla se je kokoš, lastnik iste naj se oglasi na Rimski cesti št. 5 pri hišniku, kje jo dobi nazaj.

Kdo mi da pojasnila o usodi akad. slikarja Franca Kopača, ki je bil lešen v Ukrajini? Dobi dobro nagrado. — Dr. Vahar, Ljubljana, Karlovska cesta 8. 424

Oni gospod Potočnik, ki je dne 7. t. m. na prostovoljni javni dražbi na Mestnem trgu št. 24/III. kupil salonsko garnituro, se prosí, da vrne lešeni stol, katerega je z garnituro vred pomotoma seboj vzel na naslov R. Medved, Mestni trg št. 24/III.

Na Souvanovem posestvu na Volčjem potoku so bile ukradene v noči od 8. na 9. t. m. 3 kompletne koleske opreme (brsne opreme za težke vožnje) in ena velika plaha z napisom Franc Ksav. Souvan, Ljubljana. — 300 K nagrade onemu, ki bi pripomogel k vrnitvi omenjenih predmetov. Eventualni dopisi na grad Volčji potok.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Koptjar.

Lastnica in tisk »Narodne tiskarne«.

Nova svratišča v Zagrebu. Javljamo cijenjenom občinstvu, da sam u moloj gostioni Vlačka ulica dr. 9, telefon 21-69 uredio svratišče pod naslovom: »Kaptol« in stoje uredno i elegantno uredjane sobe općinstvu na uporabu. Martin Jakovina, svratišča v Zagrebu.

